

ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİ: AB PROJELERİ KAPSAMINDA

AFYONKARAHİSAR ÖRNEĞİ

Recep Temel¹, Türker Göksel²,

İktisadi rekabet koşullarının her geçen gün değişim gösterdiği günümüz iş dünyasında özgün projeler geliştirme zorunluluğu önemini arttırmaktadır. Bahse konu olan proje çalışmalarının multidisipliner bir içerik taşımasının yanı sıra farklı birim ve kurumları içine alması da çalışmaların değerini arttırması bağlamında gereklilik göstermektedir.

Ülkelerin ekonomik gelişmişliklerine katkı sunma sorumluluğu, teknoloji gelişimi, bilgi paylaşımı, ürün ve patent teklifleri, inovatif düşüncelerin tasarımı ve yeni pazarların keşfedilip, inşa edilmesi noktasında üniversitelere büyük sorumluluklar yüklemektedir. Evrensel düşünce oluşumunun tesis edildiği kurumlar olan üniversitelerin en önemli sorumluluklarından birisi de bölgesel ve yerel ölçekli projeler yoluyla konuşlandıkları şehirlerin ekonomik gelişimine katkı sağlayıp hizmet üretebilmeleridir.

Ülkemizde; Üniversite - Sanayi işbirliği farklı platformlarda her defasında sıklıkla zikrediliyor olmasına rağmen; bürokrasi duvarının aşılammaması, doğru yönlendirilmelerin yapılmaması, sanayicinin karşısına yüksek bütçelerin çıkarılması ve zaman içinde iki kesim arasında önyargıların oluşması söz konusu işbirliğinin beklenen düzeyde gerçekleşmesine fırsat vermemektedir.

Hazırlanan çalışmada Üniversite - Sanayi işbirliği yönlü literatür taramalar gerçekleştirilecek, 2008 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulu ile Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası işbirliğinde gerçekleştirilen ve uygulandığı dönemde büyük bir başarı elde eden "Almanya'daki Perakende Mağazacılık Uygulamalarının İncelenmesi ve Afyonkarahisar İlinde Uygulanabilirlik Eğitimi Programı" başlıklı projenin hazırlık, uygulama ve sonuç dönemlerinin özgün aktarımı gerçekleştirilmeye çalışılarak gelecekteki benzer projelere rehberlik etmesine gayret edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite-Sanayi İşbirliği, AB projeleri, Afyonkarahisar

¹Yrd.Doç.Dr.,Bozok Üniversitesi,İİBF,recep.temel@bozok.edu.tr

²Öğretim Görevlisi,Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon MYO,tgoksel@aku.edu.tr

UNIVERSITY INDUSTRY COLLABORATION: AFYONKARAHISAR EXAMPLE IN THE CONTEXT OF EU PROJECTS

Abstract

There is a raise in the importance regarding the necessity of the improvement of original projects in the modern-day business world, where the economical conditions of competition change everyday. Besides their multidisciplinary content, the involvement of different units and institutions into the projects of interest is a necessity to improve the value of project studies.

Focussing on the responsibility regarding the contribution of the economic improvement on country level, to technological development, to share of information, to product and patent proposals, design of innovative ideas and discovering and constructing new markets, universities are encumbered with high responsibilities. One of the biggest responsibilities of universities - institutions where universal ideas are reformed - are to serve as a contributor to the economic development to the cities where they are located based on regional and local scale.

Although the university industry collaboration is mentioned every time frequently on different platforms; the non-existence of the bureaucracy wall, failure in the accurate guidances, the confrontation of the businessman with high costs and the emergence of bias between both sides during the time don't allow the mentioned relationship on the expected level.

In the present work, we will first screen references based on university - industrial collaboration; thereafter we want to make a original presentation referring to the initiation, application and result periods of the Project "Investigation of the retailing applications in Germany and the Application Education Programme in the Afyonkarahisar Province", which started in 2008 in collaboration of the Vocational High School/Afyon Kocatepe University and The Chamber of Commerce and Industry/Afyonkarahisar and achieved big success and we hope to build a basis for future projects in the same direction.

Keywords: University-Industry Collaboration, EU projects, Afyonkarahisar

Giriş

Her alanda hızlı bir değişimin ve gelişimin yaşandığı günümüzde ülkeler, kendi refah seviyelerini yükseltmeyi hedeflemekte ve bu amaçla eğitim, sağlık, ekonomi ve diğer alanlarda ilk sıralara yükselmek için birbirleriyle kıyasıya rekabet içerisinde dirler. Bu yarışın temel ögesini ve kalkınmanın temelini şüphesiz ki teknoloji üretebilen ve bilgiye sahip olan yüksek seviyede eğitilmiş toplumlar oluşturmaktadır. Gelişmiş veya gelişmekte olan herhangi bir ülkenin, sürdürülebilir rekabet gücünü koruması ve geliştirmesi için bilgiye sahip olması ve bu bilgiyi (Vardalier,2012:1) toplumun ihtiyaç ve isteklerini giderecek yönde kullanması gerekmektedir. Bu gereklilik, bilhassa ülkemiz özelinde kâğıt üzerinde ve söylem düzeyinde kalan Üniversite-Sanayi İşbirliği olgusunun bir an önce hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. İşte bu noktada nitelikli bilgi üreten merkezler olarak üniversiteler ile iş dünyasının aktörlerini bir araya getirecek projeler anlam kazanmaktadır.

Çalışmamızda, nitelikli ve katma değeri yüksek üretimler için beyaz yakalı işgücünün iş dünyasıyla birlikte/senkronize hareket etme mecburiyetinden hareketle; *“Almanya’daki Perakende Mağazacılık Uygulamalarının İncelenmesi ve Afyonkarahisar İlinde Uygulanabilirlik Eğitimi Programı”* başlıklı AB projesi hazırlanmıştır. Proje kapsamında, üniversite bazlı üretilmiş teorik bilgi ile somut işletme pratiği deneyimlenmiş ve elde edilen bulguların bütün paydaşlar lehine olumlu sonuçlar doğurduğu gözlenmiştir.

Üniversite-Sanayi İşbirliği Kavramı

Üniversiteler, bir ülkenin ekonomik refahına önemli katkı sağlarlar. Araştırma merkezleri olarak, teknolojik gelişmenin temelini oluştururlar, daha da önemlisi üst düzey sanayileşmenin öncü gücüdürler. Ülkenin ve işletmelerin acilen ihtiyaç duydukları kalifiye personeli, akademik birikimleri sayesinde yetiştirirler. Artan ekonomik verimliliğin kaynağı olarak inovasyon, üniversitelerin aktiviteleri neticesinde oluşan bilgi transferi sayesinde gelişir (Stifterverband,2013:17) ve yaygınlaşır.

Üniversitelerellerindeki imkânlar çerçevesinde (Laboratuvarlar ve Araştırma Merkezleri, Eğitim Merkezleri, Kütüphaneler, Bilimsel Anketler)yaptıkları bilimsel çalışmalarla toplumun refah seviyesini artırıcı projelerin oluşturulmasına katkı sağlamakta; akademik bakış açıları sayesinde işletmelerin gelişme planlarına destek olmaktadırlar. Ancak üniversitelerin döner sermayelerine ilişkin olarak yürürlükte olan mevzuatın ve düzenlemelerin katı bir yapıya sahip olması Üniversite-Sanayi İşbirliğinin zayıf yönünü oluşturmaktadır. (Vardalier,2012:4)

Gelişmiş kabul edilen ülkelerin üniversitelerinde üretilen bilginin teorik bir üretimden ziyade sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlarda kullanabilecek mahiyette olmasının öncelenmesi ve bu suretle daha düşük maliyetli ve de kaliteli ürünlerin imaline odaklanması, üniversitelerde olduğu kadar işletmelerde de yapısal değişikliklere sebep olmuştur. Pazarın küresel bir vaziyet almasının yanı sıra iletişim ve ulaşım teknolojisinin gelişimi bu anlayışın diğer ülkelerin kurumlarınca da paylaşılması mecburiyetini getirmiştir.

Bu yaklaşımın tezahürü olarak bugün, şirketler, ürün ve süreç inovasyonları konusunda üniversitedeki araştırmacılardan yararlanırken, öğretim üyeleri de araştırma faaliyetlerinin daha etkin yürütülmesini sağlayacak kaynaklara ve olanaklara erişebilmektedir. Örneğin, sanayi; üretim ve tasarım süreçlerinde ortaya çıkabilecek sorunların çözümünde, üniversitelerdeki bilgi birikiminden ve geliştirilen teknolojilerden faydalanırken; üniversitedeki araştırmacılar da, işbirliği sayesinde sanayinin uzmanlık kazandığı bilimsel/teknik uygulamalı bilgiyi (Erdil,2013:99) kullanabilmektedirler.

Bu çerçevede coğrafi anlamda bölgelerin inovasyon kapasitelerini güçlendirmeyi hedefleyen bir politika için kamuya ait araştırma kuruluşları (Üniversiteler, Uzmanlık Yüksekokulları, üniversite haricindeki Araştırma Enstitüleri) en az iki sebepten dolayı merkezi önem taşımaktadır.

- İlk olarak kamuya ait araştırma kuruluşlarının temel işlevi bilgi üretmek, bilgi toplamak ve bu bilginin yayılmasını sağlamaktır.
- İkinci olarak kamuya ait araştırma kuruluşlarının, özel sektörün aksine, siyasi yapı tarafından şekillendirilmesidir.

Bu sebeplerden dolayı inovasyon politikalarının merkezi bir yapıdan yönetilmesi gerekliliği yükseköğrenim sektörünün denetimini önemli hale (Fritsch,Henning,Slavtchev, Steigenberger,2008:5) getirmektedir.

Üniversite-Sanayi İlişkisinin Tarihsel Gelişimi

Bilim tarihçileri, üniversite-sanayi işbirliğinin ilk örneklerinin, 1800'lerde Avrupalı şirketlerin üniversitelerdeki araştırmacılarla birlikte çalışmalarıyla görülmeye başladığını iddia ederler. ABD'de de üniversite ve sanayi işbirliği, ikinci sanayi devrimiyle ortaya çıkmış ve ilk örnekleri 19. yüzyıl sonunda Harvard ve MIT'de görülmüştür. Ancak üniversite-sanayi işbirliğinin kökenleri daha eskilere, 17. yüzyıl İngiltere'sine kadar uzanır. 17. yüzyıl başlarında Francis Bacon'ın görüşleri çerçevesinde şekillenen "History of Trades"(Ticaretin Tarihi) programı, temel ürünlerin nasıl üretildiğini detaylı bir biçimde kâğıda aktaran bir ürün kataloğu oluşturmayı amaçlamıştı. Böylece üreticiler birbirinden öğrenebilir, bunun da ötesinde bilim insanları, üretimde ortaya çıkan temel sorunlara çözüm üretebilirlerdi. Bacon'a göre bilimi üreticilerin bakış açısıyla harmanlayan bilim adamları, bilimin gelişmesine daha çok katkıda bulunacaklardı. Bu basit düşünce 17. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan (üniversite dışı) akademik örgütlenmelerden biri olan Royal Society of London'da (Erdil,2013:98) hayat bulmuştur.

ABD'nin kısa tarihine rağmen, üniversite-sanayi işbirliğinde eşik kabul edilebilecek hemen tüm ilklerin bu ülkeden doğru yayıldığı görülecektir. Dünya üniversite-sanayi işbirliği tarihinin başlangıcı olarak da ilki 1853'de, ikincisi de 1857'de ABD Kongresine sunulan bir yasa taslağı milat kabul edilebilir. Bu yasa taslaklarında özetle, mevcut bilimsel ve klasik eğitimler yanında endüstri ve tarım kökenli bazı iş sahiplerine de tarım ve mekanik uygulamalar için pratik dersler verilmesi ve bunun sağlanmasına yönelik olarak da bu okullara kamu arazisi bağışlanması öngörülmekteydi. Bu öneri, kongreden geçmesine rağmen o dönemki Başkan Buchanan (James) tarafından veto edildi. Yenilenen tasarı 1862'de yeni Başkan Abraham Lincoln tarafından onaylandı ve öneriyi veren kişiye ithafen "Morill Yasası" adıyla uygulamaya (Kiper,2010:20) konuldu.

Üniversiteler kendi bölgelerinde değişik sebeplerden dolayı ilgi çekmektedirler. İlk olarak üniversitelerin bölgesel kalkınmaya çok önemli etkileri olduğunun çeşitli örnekleri mevcuttur. Özellikle Stanford Üniversitesi'nin Silikon Vadisi'nin oluşturulmasında ve geliştirilmesindeki rolüyle tanınması ve yine Boston bölgesinin gelişmesinde Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nün katkıları bu minvaldedir. İkinci olarak, birçok araştırma göstermiştir ki; bir bölgedeki inovasyon süreci, o bölgenin önemli bir etkiye sahip olduğunun teyididir. Üçüncüsü üniversitelerin kurulmasının ve gelişmesinin bir bölgenin kalkınma stratejilerinde merkezi bir işlev görmesidir. Örneğin 1970'li yıllarda Batı Almanya üniversiteleri bölgesel stratejilerin oluşturulmasında baskın rol üstlenmiştir. Diğer ülkelerde de, tıpkı İngiltere'de olduğu üzere, üniversitelerin kurulması bölgesel kalkınmanın teşvik edilmesi amacıyla (Fritsch,2009:39) direkt bağlantılıdır.

Türkiye'de ise sanayi ve üniversiteler arasındaki işbirliğine yeterince önem verilmediği ve gelişmemiş olduğu görülmektedir. Bu işbirliğinin yeterince gelişmemesinin birçok nedeni bulunmaktadır. En baştaki nedenler kurumlar arası kültürel farklılıklar ve kurumların birbirlerine olan güvensizliği gösterilmektedir. Zaman kavramı da her iki taraf için önemlidir. Sanayi açısından en kısa zamanda sonuçlanması önemliyken, üniversitelerin araştırma çalışmalarının sonuçlanma süreci daha uzun sürede gerçekleşmektedir. Sanayi, projeleri değerlendirirken üniversitelerin üretimi ve işletme pratiğini bilmediğini düşünerek projeye ilgilenmezken, bazı sanayicilerde mali açıdan yüksek bütçe olmasından dolayı olumsuz düşünerek bilgiye yeterince kıymet vermemektedirler. Tecrübenin bilgiye göre daha önemli olduğu düşüncesindedirler. Sanayi için projenin pozitif sonuçlanması değerliyken, üniversite için her iki sonucunda önemi vardır. Bu sonuçlar doğrultusunda her çıktığı yeni bir girdiye sebebiyet vererek, yeni bilginin gelişmesine ve oluşmasına (Vardalier,2012:4-5)zemin hazırlamıştır.

Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Nedenleri

Üniversite ve Sanayi işbirliği birbirini etkileyici ve tamamlayıcı bir süreçtir. Üniversitelerin ürettiği inovasyon oluşturan bilgiye sanayinin ihtiyacı kadar; sanayinin de düşük maliyetli ve kaliteli üretim için üniversiteye ihtiyacı vardır. Genelde iş dünyasının özeldir işletmelerin üniversiteler ile işbirliği yapmak istemesinin sebepleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Birçok küçük ve orta ölçekli(KOBİ)işletme, yeterli araştırma alt yapısına sahip olmadığından kendi ürünlerini geliştirememektedir. Olumlu bir gelişme, çeşitli disiplinlerden uzmanların birlikte çalışmasını hem işletmeler hem de üniversiteler için mecbur kılmaktadır.
- Uluslararası rekabette ayakta kalmak için, kısa zaman aralıklarıyla yenilik yapma (inovasyon) zarureti işletmeler üzerindeki baskısını giderek artırmaktadır. Bu durum sadece işletmeleri değil aynı zamanda üniversiteleri de yeni buluşlar yapmaya zorlamaktadır.
- Multidisipliner tabanlı yeniliklerin artan önemi, ihtiyaç duyulan üretim bilgisinin Araştırma Enstitüleri'nden satın alınmasını zorunlu hale getirmiştir.
- Nano Teknoloji, Optik Teknolojisi, Mekatronik gibi modern teknoloji alanları veya disiplinler arası ve de güçlü araştırmalar gerektiren yeni üretim teknolojileri bilim ile yakın işbirliğini gerektirmektedir.(IHK DarmstadtRhein Main Neckar,2010:4)

Bu çerçevede sanayinin kolay ulaşılabilir, güçlü üniversitelere ve araştırma kuruluşlarına ihtiyacı vardır. Bu kurumların işbirliği ve araştırma-geliştirme kapasitelerini artırmaları buldukları bölgenin araştırma imkânlarını geliştirecektir. Ancak finansman programları

bürokratik engellerden arındırılarak, açık bir şekilde yapılandırılmalıdır. Böylece teknoloji odaklı gelişme yenilikçiliğın (inovasyonun) motoru olacak ve ekonomik gelişme güçlendirilecektir. Bu amaçla finansman araçları ve finansal yardım önerileri, etkin ve verimli kullanımla potansiyel ortaya konmalıdır.(IHK NRW,2013:11)

Projenin Amacı ve Kapsamı

Üniversitelerin temel görevleri eğitim ve öğretim hizmetleri vermek, temel ve uygulamalı alanlarda araştırma yapmaktır. Bu araştırmaların temel amacı ise, bilgi üretilmesi ve mevcut bilgilere yenilerinin katılması yani bilgi alışverişidir. Üniversitelerin yaptıkları araştırmaların büyük çoğunluğunu temel araştırmalar, bir bölümünü ise uygulamalı araştırmalar oluşturmaktadır. Bu uygulamalı araştırmalar ile sanayi alanında yaşanan sorunlara pratik çözümler getirilmektedir. Üniversitelerin sunmuş olduğu eğitim-öğretim faaliyetleri ile sanayinin ihtiyaç duyduğu Araştırma-Geliştirme personelinin yetiştirilmektedir. Ayrıca burada yetenekli personelin bilgi ve becerilerini etkin bir şekilde kullanabiliyor olması işletme içerisinde yüksek motivasyonlu çalışmasına ve yetenekli personelin elde tutulmasına ve işletmeye olan bağlılığının artmasına (Vardalier,2012:2) vesile olmaktadır.

Bu bağlamda çalışma kapsamında yürütölen proje ile ölkemizde hızla gelişim gösteren perakende sektöründe duyulan yetişmiş insan gücüne yönelik Sanayi-Üniversite İşbirliğindeneyimlenmesi amaçlanmıştır. *“Almanya’daki Perakende Mağazacılık Uygulamalarının İncelenmesi ve Afyonkarahisar İlinde Uygulanabilirlik Eğitimi Programı” olarak isimlendirilen* projenin teklif nedenleri aşağıdaki gibidir.

Küreselleşmeyle birlikte Pazarlama, özellikle de Perakende Mağazacılık alanında iyi eğitim almış ve yeniliklere açık ara eleman gücüne her zamankinden çok daha büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Ölkemizde perakende pazarının hacminin 2006 yılı itibariyle 75 milyar ABD dolarına ulaşması uluslararası, ulusal ve bölgesel nitelikteki yatırımcıyı harekete geçirmiş ve son 10 yılda Afyonkarahisar bu kuruluşların yatırımları için cazibe merkezi haline gelmiştir. Yatırımcıların bu ilgisinin sonucu olarak her geçen gün yerli ve yabancı müşteri -özellikle Avrupa vatandaşı- beklentisi yükselmiş; bu da sektörde ihtiyaç duyulan yetişmiş insan gücü ihtiyacını artırmıştır.

Afyonkarahisar Sanayi ve Ticaret Odası(ATSO) nın da paydaşı olduğu projenin hedefi; Afyonkarahisar ilinde faaliyette bulunan perakende mağazacılık işletmelerinde halen çalışan iş görenleri ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Meslek Yüksekokulunda (AKÜAMYO) eğitimlerini tamamlayan, istihdam edilmeyi bekleyen Pazarlama Programı öğrencileri içinden belirlenen 6 kişilik grubu Almanya’da perakende mağazacılık alanında söz sahibi işletmelerde 8 haftalık uygulamalı eğitime tabi tutmaktadır.

Elde edilecek deneyimlerini eğitimleri esnasında kazandıkları teorik bilgilerle destekleyecek yararlanıcılarımızın gerek kişisel gerekse ülke iş yaşamına pozitif katkı sağlaması öngörülmektedir. Bu sayede özellikle ölkemizde bu alandaki donanımlı ve yurt dışı tecrübesi olan ara eleman eksikliğinin giderilmesine katkı sağlanabileceği gibi, yeni perakende stratejilerine yönelik bilgilerin uygulamalı olarak kazanımının elde edilmesi de planlanmaktadır.

Türkiye perakende pazarında halen var olan veya girme sürecinde büyük perakende işletmelerine yerel anlamda yetişmiş eleman katkısı sağlanması ve proje kapsamında görev alacak yararlanıcıların elde ettikleri yurt dışı deneyimleri projenin yaygınlaştırılması esnasında diğer yerel birim çalışanlarıyla paylaşılması yönünde organizasyonlar düzenlemek de projenin amaçları arasında yer almaktadır.

ProjeninYol Haritası

Ana amaç ve hedefleri belirlenen projenin yol haritası aşağıdaki uygulamalar ışığında gerçekleştirilmiştir:

“Almanya’daki Perakende Mağazacılık Uygulamalarının İncelenmesi Ve Afyonkarahisar İlinde Uygulanabilirlik Eğitimi Programı” adlı projenin fikri altyapısı 2006 yılının Mart ayında olgunlaşmıştır. Öncelikle projenin gerçek anlamda Üniversite-Sanayi İşbirliği çalışmasına dönüşebilmesi için Ulusal Ajansa (ATSO) adına başvurulmuş, proje yürütücüsü ise AKÜ AMYO Öğr. Grv. Türker Göksel olarak tespit edilmiştir. Projenin yurt dışı ana ortağı olarak da Afyonkarahisar’ın kardeş şehri Hamm/Almanya belirlenmiştir. Hamm Belediyesinin ana ortak olarak tespit edilmesinde 17-24 Ağustos 2006 tarih aralığında bu şehirde başarıyla uygulamaya konulup tamamlanan “Mit der Tradition in dieZukunft” (Gelenekle Geleceğe) adlı AB Gençlik Projesi sonrasında aynı şehirde sektörel bir projenin uygulanabilirliğinin arayışına girilmesinin rolü büyük olmuştur.

Bu cümleden hareketle; “bir proje başarıyla sonlandırıldığında bu, başka bir projenin başlangıcını tetiklemelidir” inancına sahip olan bireyler olarak proje boyunca son derece uyum içerisinde çalışan ortakların yeni bir proje çalışmasında da işbirliğine sıcak yaklaşmış ve farklı bir proje alanında birlikte çalışma konusunda fikir birliğine varılmıştır.19 Ocak 2007 tarihinde Afyon Kocatepe Üniversitesi (AKÜ) çalışmayı yürütecek olan akademisyenin görevlendirmesini gerçekleştirilmiştir.

Projenin Ulusal Ajansa teklifi aşamasında, çalışanlarına yurt dışı organizasyonlarında çalışma imkânı sağlamak isteyen işletme yöneticilerine yönelik bilgilendirme toplantısı ATSO toplantı salonunda 20 Ocak 2007 tarihinde gerçekleştirilmiştir.Proje30 Mart 2007 tarihinde Türk Ulusal Ajansına teslim edilmiştir.

“Almanya'daki Perakende Mağazacılık Uygulamalarının İncelenmesi ve Afyonkarahisar İlinde Uygulanabilirlik Eğitimi Projesi”, Leonardo da Vinci Programını yürütmekle yükümlü kurum olan Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programı Merkezi Başkanlığı -Ulusal Ajans- tarafından 2007 yılında değerlendirilmeye alınan 2838 projeden başarılı olarak değerlendirilen 401 proje içinde kendisine yer bulmuştur. 20 Temmuz 2007 tarihinde ATSO Yönetim Kurulu üyeleri proje hakkında bilgilendirilmiştir.

Projenin Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programı Merkezi Başkanlığınca desteklenmeye hak kazanması sonrasında da Afyonkarahisar’da faaliyette bulunan işletmeler tek tek ziyaret edilerek, proje hakkında açıklayıcı bilgi verilmesi çalışmalarına hız kesmeden devam edilmiştir. Aynı zamanda ATSO Yönetim Kurulu üyeleri de projenin gelişimi noktasında aydınlatılıp, her anlamda destekleri alınmıştır. 1 Ağustos 2007 tarihinde katılımcıların tespiti için çağrı yapılmış ve objektif kriterlere göre seçim gerçekleştirilmiştir.

Yine Üniversite-Sanayi İşbirliği'nin özüne uygun olması itibariyle projeden faydalanıcı olarak yararlanacak altı kişinin tespitinde üç kişi ATSO'ya bağlı perakende işletmelerde çalışan ve koşulları proje şartlarına uygun çalışanlar arasından belirlenirken diğer üç kişi de Pazar AKÜAMYOPazarlama ve Dış Ticaret Programında eğitimini tamamlamış kişilerden belirlenmesi öngörülmüştür. Gerçekleştirilen mülakat ve araştırmalar sonucunda ATSO'ya bağlı perakendecilik yapan firmalardan AVM Sarıdere, Sofaş Gıda ve Hafizoğlu Yağ isimli işletmelerin projeye katılımcı vermelerikararlaştırılmıştır.

Ulusal Ajansla yapılacak olan sözleşme öncesi istenilen evraklara istinaden Almanya'daki ortak kuruluşlarımız olan Hamm Belediyesi ve katılımcı kabul eden alıcı kuruluşlar olan Allee Center, MansImport, POCO Einrichtungsmarkte, NM Grobproduktion, GriebshundRochol'dan ortaklık mektuplarının asılları ile imzalanmış ve sözleşme örnekleri alınmıştır.

19 Kasım 2007 tarihinde ilgili bankada (İş Bankası) her bir katılımcı adına hesap açılmıştır.29 Kasım 2007 tarihinde ATSO ve Ulusal Ajans arasında sözleşme imzalanmıştır.29 Kasım 2007 tarihinde proje faydalanıcıları olan 6 kişi toplantıya çağırılmış ve kendilerinden sözleşme taahhüdü alınmıştır. Sonrasında tamamlanan sözleşme evrakları Ulusal Ajans yetkililerine bizzat teslim edilmiştir. Ortaklarımızla kararlaştırıldığı gibi proje31 Mart 2008 – 25 Mayıs 2008 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Projenin uygulamaya konulacağı Hamm şehrine Projenin Koordinatörü AKÜAMYO Pazarlama Programı Öğr. Grv.Türker Göksel ve ATSO adına proje çalışmalarında görev alan Dış İlişkiler ve Projeler sorumlusu Erdal Koçak tarafından 27-31 Ocak 2008 tarihleri arasında ön hazırlık ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Ön hazırlık ziyareti kapsamında; katılımcıları kabul eden işletme yetkilileriyle en ufak ayrıntıları dahi kapsayan görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda sırasıyla; katılımcı Ömer Çolake'ın çalışacağı POCO mobilya ve ev tekstil şirketi yetkilileriyle, katılımcı İbrahim Birliktir'in faaliyetlerini yürüteceği GriebshundRocholDruck basım yayın işletmesi yetkilileriyle, katılımcı Serdar Kumtepe ve Fikri Sarı'nın incelemelerde bulunup çalışacakları Mans meyve, sebze toptancısı mensuplarıyla, katılımcı Gönül Unta'nın çalışacağı MarketingHamm - Alles Center yetkilileriyle, katılımcı Halil Başar'ın çalışmalarını yürüteceği Hellweg firması yetkilileriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yine bu kapsamda heyetimiz Hamm Büyükşehir Belediye Başkanı Thomas Hunsteger-Petermann tarafından da kabul edilmiştir. Ziyaret aşamasında katılımcılarımızın barınacağı ve her türlü sosyal ihtiyaçlarının karşılanacağı kısa adı BFW olan tesislerde de incelemelerde bulunulmuştur. Ön hazırlık ziyaretinin son gününde ise Hamm Büyükşehir Belediyesinin bu proje kapsamında görevlendirdiği yetkilileri Bay Koster ve Bay Kaman ile ziyaretin genel değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen ön hazırlık ziyareti esnasında elde edilen tüm bilgiler görsel materyallerle de desteklenerek katılımcılara sunulmuştur.

14 Ocak 2008 tarihinde Afyonkarahisar'da proje katılımcılarına yönelik Almanca dil kursu başlatılmış olup120 saatlik bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma 22 Mart 2008 tarihinde sonlandırılmıştır.5 Şubat 2008 tarihinde Öğr. Grv.Türker Göksel ön hazırlık ziyaretinin izlenimlerini LdV projeleri ve hazırladığımız projenin ana hatları konulu sunumunu gerçekleştirmiştir.10 Şubat 2008 tarihinde projenin afiş tasarımı çalışmaları başlatılmıştır. 26 Şubat 2008 tarihinde BFW kurumundan katılımcıların kalış yazısı tarafımıza ulaşmıştır.

27 Şubat 2008 tarihinde sigorta işlemleri tamamlanmış, seyahat işlemleri planlanmış ve uçak biletleri elektronik ortamda satın alınmıştır.18 Mart 2008 tarihinde pasaport işlemleri gerçekleştirilmiştir.19 Mart 2008 tarihinde vize işlemleri, İzmir Alman konsolosluğunda çözülmüştür. Proje katılımcılarının oryantasyonuna yönelik farklı akademisyenlerce farklı konularla ilgili bilgilendirme seminerleri verilmiştir. Bu çalışmalar esnasında sırasıyla:

4 Mart 2008 tarihinde Öğr. Grv. Türker Göksel–“Kişisel Gelişim ve Avrupa Birliği Perspektifi”konulu sunumunu gerçekleştirmiştir.

17 Mart 2008 tarihinde Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kahraman–“AB Projeleri ve Yurt Dışı Deneyimler”konulu sunumunu gerçekleştirmiştir.

7 Mart 2008 tarihinde Öğr. Grv. Süleyman Baykara –“İnsan İlişkileri, Etkili Konuşma”konulu sunumunu gerçekleştirmiştir.

14 Mart 2008 tarihinde Yrd. Doç. Dr. Ahmet Baytok –“Türkiye’nin Turizm Değerleri”konulu sunumunu gerçekleştirmiştir.

11 Mart 2008 tarihinde Prof. Dr. Şuayb Özdemir–“Avrupa ve Türkiye Perspektifinden Perakendecilik Uygulamaları ve Yeni Trendler”konulu sunumunu gerçekleştirmiştir.

Proje Koordinatörü ve katılımcıları proje paydaşlarına ziyaretler gerçekleştirip, gerçekleştirilen çalışmalar hakkında bilgi vermişlerdir. Bu ziyaretler sırasıyla şöyle gerçekleştirilmiştir:

21 Mart 2008 tarihinde AKÜ Rektörü Prof. Dr. Ali Altuntaş ziyaret edilmiştir.24 Mart 2008 tarihinde AKÜ Afyon MYO Müdürü Prof. Dr. İsmail Aydoğuş ziyaret edilmiştir.24 Mart 2008 tarihinde ATSO Yönetim Kurulu Başkanı Melih Yurter ve Meclis Başkanı Celaleddin Gürel ziyaret edilmiştir. 25 Mart 2008 tarihinde AVM Sarıdere Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Sarıdere ziyaret edilmiştir.

24 Mart 2008 tarihinde ödeneğin katılımcıların hesaplarına transferi gerçekleştirilmiştir.25 Mart 2008 tarihinde proje katılımcılarının yakınlarına yönelik bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.27 Mart 2008 tarihinde proje gurubumuz Türkiye’den projenin uygulanacağı Almanya’ya hareket etmiştir.

28 Mart 2008 tarihinde koordinatör kuruluş tarafından görevlendirilecek rehberin katılımcıları Düsseldorf Havaalanından karşılaması ve yerleştirmelerin yapılması sağlanmıştır.

28 Mart – 30 Mart 2008 tarihleri arasında katılımcıların Almanya’da usta öğretilerle sosyal oryantasyona tabi tutulması gerçekleştirilmiştir.31 Mart 2008 tarihinde katılımcılar hedeflendiği gibi iş yerlerinde çalışmaya başlamışlardır.

Proje çalışmasının uygulama safhasında katılımcılar belirlenen işletmelerde projenin kaleme alınıp, ön hazırlık ziyaretinde üzerinde fikir birliğine varılan çalışma planının gereklerini harfiyen ve eksiksiz yerine getirmişlerdir. Bunun yanı sıra özellikle hafta sonları parlamento ziyareti, sivil toplum kuruluşlarının organize ettiği toplantılara katılım, farklı toplumlardan gelen diğer gençlerle diyalog, projenin uygulandığı şehre yakın üniversitelere ziyaret ve bu kurumların yetkilileriyle ikili temaslar, Türk Milli futbol takımının o tarihte yaptığı hazırlık maçını izlemek, önemli tarihi ve turistik mekânların ziyareti, tren ve bisikletle yakın şehir

merkezlerine yapılan geziler gibi aktivitelerle de projenin farklı bir ayağını yerine getirmişlerdir.

9 Nisan 2008 tarihinde Hamm Büyükşehir Belediye Başkanının ve şirket yöneticilerinin katılımıyla basın toplantısı gerçekleştirilmiş katılımcılar Euro Star televizyonun sorularını yanıtlamış ve ana haber bülteninde bu görüşler kamuoyu ile paylaşılmıştır. 25 Mayıs 2008 proje grubumuz çalışmalarını başarı ile tamamlayarak ülkemize kesin dönüş gerçekleştirmişlerdir.

5 Haziran 2008 tarihinde projenin tüm paydaşlarının katılımıyla değerlendirme çalıştay gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştay kapsamında tüm katılımcılar çalışmalarıyla ilgili görsel bir sunum gerçekleştirip, basın mensupları, üniversite öğrencileri, akademisyen ve iş adamlarının sorularını cevaplandırmışlardır.

Sonuç ve Öneriler

Gerçekleştirilen ve uygulamaya konduğu dönemde büyük başarı elde edip, örnek gösterilen proje kapsamında katılımcıların ve proje yürütücülerinin elde ettiği kazanımlar sıralanacak olursa:

- Katılımcıların farklı bir toplumsal yapıda meslekleriyle ilgili bilgi ve becerileri arttırılmıştır.
- Katılımcılar farklı toplumsal yapılarla temas ederek hayata farklı bir bakış açısı yakalama şansına kavuşmuşlardır.
- Gelecekte farklı kuruluşların işbirliği içine girerek bu türden projeler gerçekleştirmesine referans teşkil etmiştir.
- Üniversite ve iş dünyası bu proje vesilesiyle formel ve informal toplantılar sayesinde bir araya gelip güncel gelişmeleri değerlendirme şansına sahip olmuştur.
- Akademik camianın bireyleri bu proje sayesinde sahaya inip sektörün nabzını aracasız tutabilme olanağına sahip olmuşlardır.
- Katılımcıların tamamı proje kapsamında çalışma yürüttükleri yurt dışı firmalardan iş teklifleri almışlardır.
- Yedi yıl önce hazırlanıp, tamamlanan bir uluslararası projenin bugün bir bildiriye konu edilmesinin temel nedenlerinden birisi de geçen zaman dilimi içinde projede yer alan katılımcıların kişisel kariyer gelişiminde elde edilen önemli gelişimin konunun ilgilileriyle paylaşılması isteğidir. Projede görev alan katılımcıların tamamı ilerleyen günlerde istedikleri iş kollarında istihdam edilmişlerdir.
- İstihdam edilen katılımcıların bazıları ilerleyen yıllarda kendi iş yerlerini açmışlar ve farklı alanlarda da yatırım gerçekleştirebilme öz güvenine kavuşmuşlardır.
- Diğer katılımcılar ise eğitim hayatlarına devam etmekle birlikte çalıştıkları işletmelerde tepe yöneticiliklerine getirilmişlerdir.
- Değişik zaman aralıklarında başarılarının gelişimiyle ilgili ikili ve çoklu sohbetler gerçekleştirdiğimiz katılımcılar bu başarılarında içinde buldukları yurt dışı projenin kendilerine kazandırdığı değerlerin büyük rolü olduğunu her fırsatta dile getirmişlerdir.
- Ön lisans mezunu olarak projeye dâhil olan katılımcılar içinde Yüksek Lisanslarını tamamlayarak, şehrin en gözde işletmelerinden birisine sahip olmak yabana atılamayacak kadar önemli bir başarı hikâyesini de içinde barındırmaktadır.

Bu bağlamda sonuç olarak; üniversitelerin sanayi ile aynı dili konuşma noktasında ilk etapta bir anlayış birliği geliştirmesi elzem olarak değerlendirilmektedir. Üniversiteler; bağrından çıktıkları coğrafyalarda vakit kaybetmeden sosyal hayatın yeniden bir parçası haline

dönüştürülmelidir. Toplumun tüm fertlerinin dolayısıyla iş dünyasının üniversiteye ve onun mensuplarına erişimi kolaylaştırılmalıdır. Bu erişim ortak aklın geliştirilmesine ve multidisipliner çalışmaların hayata geçirilmesine vesile olmalıdır. Devamlı sözde ve yazıda kalan dilek ve temenniler eyleme geçirilip, projeye dönüştürülmediği takdirde toplumun umutsuzluğa kapılacağı ilgili kurum yetkililerince bilinmelidir.

Kaynakça

Erdil E., (2013). Değişen Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Üniversite Örgütlenmesi, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt:68, No.2, s.(95-127)

Fritsch M., Henning T., Slavtchev V., Steigenberger N., (2008), Hochschulens regionaler Innovationsmotor? "Innovationstransfer aus Hochschulen und seine Bedeutung für die regionale Entwicklung", Hans Böckler Stiftung, Arbeitspapier 158, Düsseldorf, http://www.boeckler.de/pdf/p_arbp_158.pdf, adresinden 04.12.2014 tarihinde alınmıştır.

Fritsch M., (2009/1), Was können Hochschulen zur regionalen Entwicklung beitragen? Die Hochschule. Journal für Wissenschaft und Bildung, Herausgegeben vom Institut für Hochschulforschung (HoF) an der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, s.39-52 http://www.hof.uni-halle.de/journal/texte/09_1/Fritsch.pdf, adresinden 13.12.2014 tarihinde alınmıştır.

IHK NRW - Die Industrie – und Handelskammern in Nordrhein-Westfalen, 2013, Mit der Industrie in die Zukunft, Ein Portrait des Industriestandortes NRW in Daten, Zahlen und Positionen, "Für den Industriestandort NRW: Was braucht die Industrie?", http://www.bochum.ihk.de/fileadmin/_migrated/content_uploads/NRW-Industriepapier_2013__pdf__1_52MB_.pdf, adresinden 04.12.2014 tarihinde alınmıştır.

Industrie, Forschung und Innovation der IHK Darmstadt Rhein Main Neckar, 2010, "Technologietransfer und Forschungskooperation Hochschulen- Unternehmen" http://www.offenbach.ihk.de/uploads/media/Technologietransfer_und_Forschungskooperation_Hochschule_-_Unternehmen.pdf, adresinden 04.12.2014 tarihinde alınmıştır.

Kiper M., (2010). Dünyada ve Türkiye'de Üniversite-Sanayi İşbirliği ve Bu Kapsamda Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri Programı, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, İşkur Matbaacılık, 1. Baskı, s. (1-160)

Stifterverband für die Deutsche Wissenschaft, Wirtschaftsfaktor Hochschule, Investitionen, ökonomische Erträge und regionale Effekte, (2013), "Ökonomische Erträge: Was Hochschulen dem Staat, der Wirtschaft und jedemeinzeln bringen" Edition Stifterverband–

Verwaltungsgesellschaft für Wissenschaftspflege mbH, Essen, <http://www.stifterverband.de/wirtschaftsfaktorhochschule/wirtschaftsfaktorhochschule.pdf>, adresinden 07.12.2014 tarihinde alınmıştır.

Vardalier P.,(2012).Üniversite-Sanayi İşbirliği, Bursa Ekonomi Dergisi,<http://www.bursaekonomi.com.tr/default.asp?page=newsopen.asp&opennews=2495&qmshow=296>, adresinden 15.07.2014 tarihinde alınmıştır.